Any II · Dijous 21 de gener de 1926 · Núm. 9

SETMANARI PER A NOIES

20 pàgs. | Redacció i administració: Canuda, 11, 1.—Barcelona | 20 cènts.

FAQUESI I FAQUENO

Faquesi! Vesteix-te sola!
—Sí, mamà, que m'és un goig
arribar prompte a l'escola.

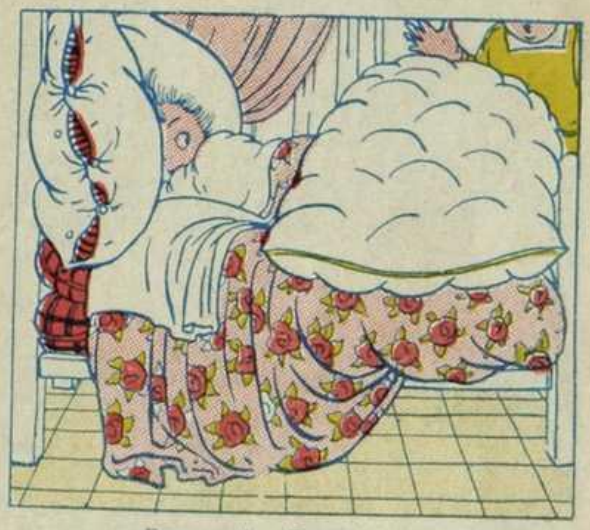

—Fora mandra, Faquenó!
—Jo no vull anà a la escola,
que en el llit s'hi està millò!!

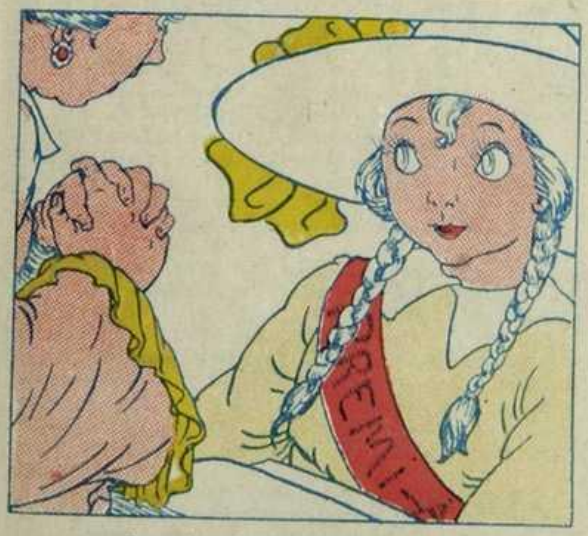

Faquesi... Que carregada!
—Per saber-me la lliçó,
avui, mamà, m'han premiada!

—Què és que em portes, Faquenó?
—Carabassa!!! No he sabut
un borrall de la lliçó!

LA NURI SETMANARI PER A LES NOIES
Redacció i Administració : Canuda, 11, 1.' - Barcelona

L'EGLOGA

La setmana dels *barbuts* ha complert el seu adagi essent la més freda d'enguany. La xamosa floració dels jardins conreuats, que ens donava la ilusió d'una primavera llevantina, és a dir, prematura... d'*albada*, s'és esvanida, sota la corba fosca d'un cel de neu ; de les pluges furioses, batudes de l'huracà ; de les pedregades destructores i d'una escorxa de gebre dura i lluent com un mirall...

Veig una mar encrespada i escumejanta, de costa nòrdica, perduda la blavor que encisa nostres ànimes llatines...

Si és la muntanya, ha pres els tons endolats de la litúrgia d'una moradenca tristor que fa inaccessible el misteri dels cims nevats...

Fredíssim... ha tornat l'hivern !...

* * *

Vora la mar enfosquida, la ciutat panteja amb la remor dels dies i dels esdeveniments d'usatge ; emperò el seu esperit és... un xic cosmopolita, escèptic alesho-rès,per ço que en diem la vella tradició. Ja cal tenir-hi esment de certes solemnitats que avui són un divertiment sense cap importància i per uns quants només... No obstant, la festa de Sant Antoni gloriós encara té quelcom de les festes del temps passat... i de veure al carrer les colles dels *Tres Toms* ningú se n'exclama.

Aquesta diada, fent el seu «pas de dimoni», treu el jovent del llit de bon matí i comença el seu programa sorollós a les barriades més tafaneres, posant-hi un xibarri de festa major i de processó popular ...amb «bandera i música» consabudes...

No heu de pensar que la visita i benedicció del sant sigui menys benaurada i miraculosa per la gent de les viles, que ho és a pagesia ; a ciutat predomina un element profà, fet dels àpats, balls i libacions ! que són... la *urbanitat* d'altals aplecs ; a fora la mateixa benedicció té un sentit més piadós i ensems molt més humà. La vida i la salut del bestiar és el més essencial pels que viuen del treball seu, i qualsevol desgràcia, malaltia o perill que amenaça els animals és una mena de catàstrofe ruralenca.

Els *Tres Toms* barcelonins, prou voldrien que llurs cavalls fossin... intangibles i quasi immortals !—Com era «Grane», el cavall de Brunilda la Walkiria—emperò no poden desinteressar-se de la «xaranga» del matí, que desvetlla la gent d'hora ; de les petites imatges del sant, voltades de candeletes i paperets de color a les cotxeres ; no podrien faltar a la funció de gala del Romea i riure del Cap de Colla a l'escenari ; ni menys desairar els amics del «Centre» de carreters que exposaven una Tola tan lluïda pel seu ball de la nit...

No en parlem de l'esperit, si al fons de l'ànima les intencions són bones... i les colles ben guarnides, han embadalit les noies i la mainada pels carrers...

* * *

L'*albada* de Sant Antoni, a muntanya, és una visió d'ègloga de l'antigor venerable. Els pastors, rabadans, bailets, mulaters, traginers i tots, els homes, més o menys cristians duen els seus animals, després de missa, a l'aplec de la benedicció.

Guarnits de flors camperoles, de fullam tendre, de garlandes de rabolls i manats d'herba, el bestiar abeurat de jorn i ben lluent de netedat, camina pels viaranys i les dreçeres, posant-hi un remou de vida i un tintineig de picarols entre la nota clara dels esquellots brillants.

Brandades de cap, bels, renills, petjades de ritme serè i ulls humits, innocents, que miren... Ah ! que n'és de bella, la vostra senzilla veritat ; la vostra calma i humil mansuetud !...

El moment solemnial és el de la benedicció ; amb veu forta el rector fa l'«asperges», que cau sobre la tumultuosa munió del bestiar endiumenjat, un cop l'any !... El nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant, els guardarà tots, de la gebrada, del llop, dels abismes, de la ràbia i de malalties i malestrugueses ; llàstima que no els guardi també de la blasfèmia i de les bastonades del homes, que no sempre fan honor a la seva humanitat responsable !...

Ja ho veieu ; aquesta antiga tradició de la diada de Sant Antoni, encara conserva el seu sentit pregon, perquè té una raó d'ésser que justifica fins allò que té d'un xic profà...

Aquesta vella festivitat també comença a l'*albada*...

Vora la mar, a ciutat, tot quant sobre la blavor Mediterrània, apar una foguera d'or vermell, com una apoteosi...

A muntanya, tot quant el joc d'ombres duu un reflex que dibuixa les carenes sobre el cel... a pagesia reviu l'ègloga... A Barcelona... passaren el *Tres Toms* !

FLOR DE NEU.

El brenar del dia dels Reis

PERSONATGES

Carmeta, Lola, Nuri, Lluïsa (nenes de 10 a 12 anys); *Anneta, Rosa, Francisqueta* (de 8 anys); *Manuel*, petit mendicant. Una «miss».

L'escena representa el menjador d'una casa rica. La taula és parada pel berenar. Al mig hi ha una gran coca de Reis.

ANNETA.—Que n'és de bonica, la coca! Que grossa! No serà pas de cartró?...

LLUISA.—Quin golafre!

ANNETA.—Que no veus que és un compliment, que la Carmeta ens convida en aquesta Diada a menjar la coca de Reis?

LLUISA.—Compliments! Vaja! I quin compliment, preguntar si la coca és de cartró!

FRANCISQUET.—Ho fa perquè n'hi donguin un tros més gros!

LOLA.—Calla, home! Tots els trossos seran iguals. El més gran el donarem als pobres.

FRANCISQUET.—Llavors, jo faré el «pobre»!

ROSA.—No t'han dit que callessis? *(A la Lola.)* En coneixes algun, de pobret?

LOLA.—Ja ho crec! La «miss» m'acompanyarà a casa d'un que en conec.

ROSA.—Més valdria convidar-ne un perquè berenés amb nosaltres!

LLUISA.—Sí, sí! Com s'escau en una novella que he llegit! El pobre que entra en el moment d'asseure's tothom a taula, resulta ésser un príncep disfressat! Volia saber què deien d'ell quan no hi era!

CARMETA.—I què deien?

LLUISA.—La veritat: que era cruel, particularment amb els pobres. Que emprava les riqueses i el poder de mala manera. I que potser un dia, en morir, li sabria greu de no haver aprofitat les ocasions de fer el bé.

NURI.—I mentre els altres parlaven, ell què deia?

LLUISA.—Res. Escoltava amb molta atenció.

ANNETA.—I es menjava el seu tros de coca?

LLUISA.—No. Estava neguitós, i no sabia què fer-ne del tros de coca que tenia a les mans.

CARMETA.—Què en va fer?

LLUISA.—Ficar-se'l a la butxaca.

CARMETA.—No era pas, doncs, un príncep ben educat. Es un costum lleig, l'endur-se'n menjar.

LOLA.—Deixa estar. Segueix, Lluïsa.

LLUISA.—El cert és que va emportar-se'l.

FRANCISQUET.—I qui va ésser rei?

LLUISA.—Ningú. En cap bocí no es va trobar la fava.

CARMETA.—Potser era el tros qui va endur-se el príncep.

LLUISA.—No hi ha dubte. Però com que cap dama de les qui seien no tenia el desig que la triés per reina aquell mendicant resconegut, totes callaren i no se'n parlà més.

ANNETA.—I el príncep, es quedà molt de temps?

LLUISA.—No. Va ser el primer d'anar-se'n.

CARMETA.—Estàs ben segura que no hi havia ningú que sabés que era el príncep? Perquè no devia tenir pas el posat d'un mendicant!

LLUISA.—Sí que el tenia! Anava cobert de parracs!

ANNETA.—Tan mal vestit, anava?

LLUISA.—Sí, dona, sí. I amb una barba mal pentinada, les mans brutes, i els cabells plens de pols. Com vols que ho endevinessin?

CARMETA.—Per què no? Seguint-lo. Ben segur que l'esperava la carrossa prop de la casa de la festa. Jo ho hauria fet!

NURI.—Tu, el mateix que els altres, hauries fet! *(A la Lluïsa.)* Has acabat la història?

LLUISA.—No. Però, com que només feu que interrompre'm, si no calleu, no sabreu la part més interessant.

LOLA.—Doncs, digues, que tots t'escoltem!

LLUISA.—Alguns dies després, la mestressa de la casa va rebre una coca preciosa; i la fava que hi havia dintre era rodejada de diamants magnífics! La lletra que acompanyava el present deia: «El pobre de la Festa de Reis, a la Marquesa Laura.» Perquè heu de saber que era una marquesa; el príncep, tot i anar disfressat de pobre, no havia volgut pas anar a casa d'un qualsevol! I des d'aquell dia, els vassalls foren feliços, perquè el príncep havia comprès les seves obligacions, i feia tot el bé que podia.

NURI.—Que és bonic! Però el que la mama em va contar, encara és més bonic! El pobre era el Nen Jesús!

CARMETA.—Com ho vàreu saber?

NURI.—Perquè quan va sortir, el circumdà una mena de núvol de llum, i un cop ell fora, va quedar-s'hi una estoneta.

FRANCISQUET.—I on l'havieu trobat?

NURI.—No el vàrem trobar pas. En posar-nos a taula, va trucar a la porta.

AANNETA.—I es va menjar el seu tros de coca?

NURI.—Sí, sí. Com els altres.

CARMETA *(a la Lluïsa)*.—Ja veus com no es va ficar res a la butxaca. No era com el teu príncep! *(A la Nuri.)* Segueix. I no va fer cap present a la mestressa de la casa?

NURI.—No. Perquè esperà veure-la al Paradís!

LOLA.—Es deliciosa la teva història, Nuri!

TOTES.—Sí, sí, encisadora!

ROSA *(a la Lola)*.—No podries trobar-lo, tu, un pobre semblant?

LOLA *(després de reflexionar)*.—No ho crec pas possible. Ho sento, creu-me! Mes això no és gaire fàcil... Sols en els llibres...

NURI.—T'asseguro que el que em va contar la mama és cert. Va passar!

LUISA.—I el meu també! En el meu llibre només hi ha històries de debò!

FRANCISQUET i ANNETA.—Deixeu-ho correr! A taula! A taula!

LOLA.—Tenen raó els petits. A taula! A taula!

ANNETA *(a Francisquet).*—Suposo que si trobes la fava al teu tros de coca, m'esculliràs per Reina!

FRANCISQUET.—Deixa'm tranquil! El que jo vull és menjar coca!

(S'asseuen a taula. En aquest moment s'adonen que afora, repenjat a la reixa, hi ha un pobret mendicant, qui, tot embadalit, amb els peus nusos, bruts de fang, es mira el jardí.)

LLUISA.—Lola, mira, allà tens el pobre!

LOLA *(mirant per la finestra).*—No el conec!

NURI.—Qui sap si és un dels pobres de les històries!

ROSA.—Si anessim a cercar-lo!

TOTES.—Sí, sí. Anem-hi!

FRANCISQUET.—Jo em quedo! *(Totes se'l miren, estranyades.)* Em quedo per vigilar el gat, que es menjaria la coca i la crema i tot!...

es repenja a la paret, i totes el volten.)

LOLA *(allargant-li el seu mocadoret).*—Té, eixuga't els peus!

(El mocador queda brut en un moment. Anneta, Nuri i Rosa van donant-li els seus.)

ROSA.—Ja els hi acabaré de netejar jo! Ell no en sap! *(En veu baixa.)* Si fos el bon Jesuset!... *(Alt.)* Ja està!

LLUISA *(que torna, amb un parell de mitjons, i unes espardenyes).*—Ja són aquí?

(Manuel es calça. Totes riuen.)

LLUISA.—Ara, vés a rentar-te allà a l'aixeta; veus aquell recó? Ja t'esperem!

(Manuel hi va, i torna net. La Lola i la Nuri l'agafen una per cada mà i entren tots al menjador.)

LOLA.—A taula! Cuitem! *(A Manuel.)* Tu, aquí, al meu costat. Lluïsa, posa't a l'altre costat. *(A Manuel.)* Com te dius?

MANUEL.—Manuel, per servir-te!

LOLA.—Bé, doncs, Manuelet, jo et serviré a tu! *(A*

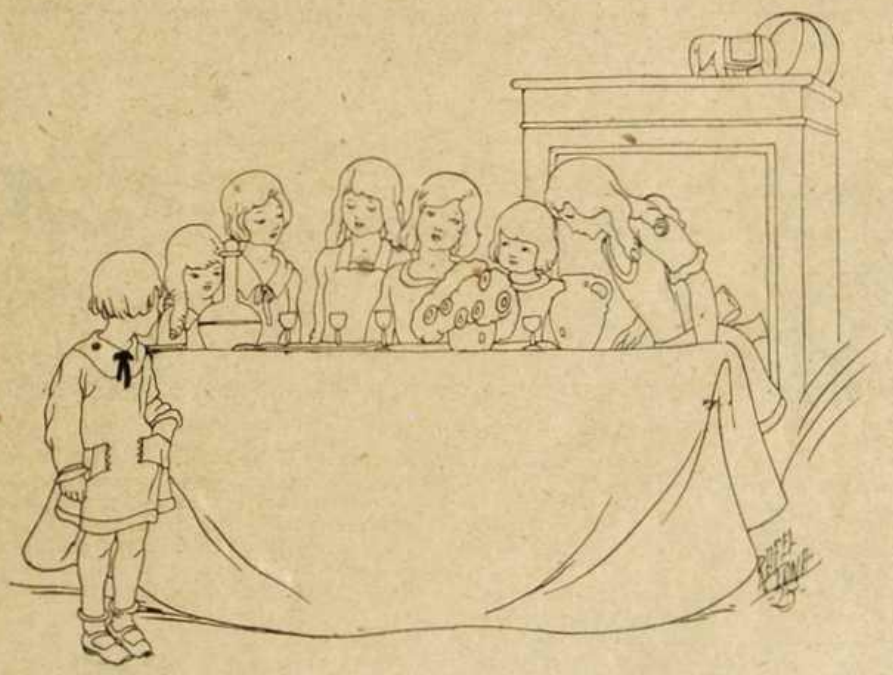

ANNETA.—A veure si faràs de gat! Vina, vina amb nosaltres!

(Francisquet, arrossegat per la seva germana, segueix les altres.)

LOLA *(al pobre).*—Què fas aquí? Fa fred, i et quedaràs gelat aquí aturat!

MANUEL.—Quan es té gana, a tot arreu s'està malament!

LLUISA.—Tens gana?

(Manuel fa que sí amb el cap.)

LLUISA.—Entra a berenar amb nosaltres. Justament anàvem a seure'ns a taula quan t'hem vist.

MANUEL.—Si voleu donar-me alguna cosa per menjar aquí mateix, em fareu un gran favor. Vaig massa brut per entrar!

NURI *(baix, a la Lluïsa).*—Fes-lo entrar. No hi fa res això!

LLUISA.—No miris prim! Apa, entra! Ja veuràs que s'està calentet, al menjador!

(Manuel es resisteix.)

LLUISA.—Vaig a cercar-te les meves espardenyes de jugar al jardí.

(Lluïsa entra corrent a la casa. Anneta obre la reixa i fa entrar el petit pobret al jardí. Manuel, tot vergonyós, les altres.) Farem dues parts de la coca, una per nosaltres, i l'altra, la dels pobres, per aquest bon xicot.

(Mentre parla, va tallant la coca pel mig; d'una meitat en fa vuit parts. En Francisquet mira la meitat que resta intacta sobre la plata.)

FRANCISQUET.—I aquesta meitat per ell tot sol? Vaja! Es més golafre que la meva germana, aquest! *(A Manuel.)* Si te la menges tota, cauràs malat! T'ho diu En Francisquet! Creu-me!

MANUEL.—Tinc fam!

LOLA.—Té, noi, té! Menja de pressa! *(Manuel no es fa pregar.)* Tens set? *(Porten el te i n'hi dóna una tassa, tirant-hi força suere.)* Beu; és bo i t'escalfarà. Té, aquí tens la teva coca. *(L'hi dóna.)*

ANNETA.—No tens gana, Lluïsa?

LLUISA.—No ho sé! *(Mira embadalida com menja En Manuel. Rosa, en anar a menjar-se la coca, es repensa i la posa al plat del pobret; en veure-ho, Nuri i Anneta fan el mateix. Totes van dient que no tenen gana.)*

LOLA.—Així podràs emportar-te'n la meitat per menjar-te-la demà a casa teva. Oi, Manuelet?

CARMETA.—No goso donar-li el meu tros; l'he mossegat. *(A Manuel.)* Mira, no et faci res. Te'l dono!

FRANCISQUET *(donant-li un bocinet de coca).*—La cre-

ma! La crema! D'això si que no te'n podràs endur; és massa tova! Se la podrem menjar tota nosaltres!

(Tots mengen i fan gatzara. En Manuel, qui no pot més, amb la mitja coca sota el braç, resta embadalit, sense saber com anar-se'n.)

LOLA.—D'on ets?

MANUEL.—No ho sé.

LOLA.—On vas?

MANUEL.—Dalt d'un carro, a la carretera.

LOLA.—Sempre dalt del carro?

MANUEL.—Sí.

ANNETA.—Tens germans i germanes?

MANUEL.—Sí.

NURI.—Estàs ben segur que no ets el bon Jesuset? Ens agradaria que ho fossis. Així ens recompensaries al Paradís l'haver partit el berenar amb tu!

(Manuel fa cara de no entendre res del que l'diuen.)

LOLA.—Pensa, reflexiona!

MANUEL.—No us entenc pas, ni sé el que voleu dir. Sols puc donar-vos moltes gràcies, pel vostre bon cor. Els meus germanets estaran ben contents amb aquest tros de coca tan gros! No se l'esperen pas, ja em podeu ben creure!

(Fa acció d'anar-se'n.)

LLUISA.—Espera't, escolta! Estàs ben segur que no ets cap príncep?

MANUEL *(clavant-se a riure.)*.—Jo, un príncep?

LLUISA.—Sí, un príncep disfressat, que volguessis saber el que tothom diu de tu, sense que ningú no et conegués. Ens agradaria, com en el conte que acabo d'explicar.

CARMETA.—Encara que no ens fessis present de cap joia de diamants.

NURI.—No et demanarem res, res. Sols voldríem poder contar un fet qui ens hagués passat a nosaltres, però de debò. Comprens? Perquè els dels llibres poden haver estat inventats.

LA INSTITUTRIU *(entrant)*.—Però, vosaltres, podreu dir, ufanoses, que heu fet seure a la vostra taula un pobre, i que hi heu partit la vostra coca de Reis! Quina història pot haver-hi més bella que aquesta? Què podeu haver vist ni escoltat com aquests moments que heu viscut, i qui el Senyor els beneeix, des del Cel? Creieu-me, bé val això més que totes les històries meravelloses!

(Tothom resta ben quiet.)

TELÓ

ANNETA.—Avui he sortit a donar un volt i me n'he entornat a casa ben esgarrifada!

ROSÓ.—Què t'ha passat?

ANNETA.—He vist una cosa que, com cada vegada que dec presenciar-ho, em disgusta.

ROSÓ.—Què has vist?

ANNETA.—El que tu veus tots els dies, sinó que tu no hi hauràs parat esment. Els infants amb els abillaments curts i les cametes parant la fresca!

ROSÓ.—No me'n parlis pas, Anneta! Aquesta equivocació es *germana* de l'altra, de fer torrar a l'istiu les criaturetes a la platja!

ANNETA.—Demés, jo trobo aquesta indumentària ridícula, a l'hivern! Són tan escaients els batins de franela tapant les cames i cuixes de les criatures! No les priva d'aquella gràcia del vestidet curt i van millor equipats per suportar el fred! Raó tenia la nena de la portera, aquest dia, en veure la filleta dels rics propietaris de la casa, que marxava a passeig amb les cames nues!

ROSÓ.—Què va dir?

ANNETA.—En veure-la, exclamà, aquell nap-buf: «Més val ésser pobre i anar abrigat!»

* * *

ANNETA.—T'agraden, Rosó, les dones coquetes?

ROSÓ.—Déu me'n lliuri, Anneta, d'aquests éssers superficials! Els avorreixo tant com la dona que defuig d'ésser dona.

ANNETA.—Estem sempre d'acord, amiga. Jo crec que tant les unes com les altres, menyspreuen la nostra personalitat, o, enganyades per la frivolitat, passen per aquest món tan bell sense haver estimat la vida. La dona, sense deixar d'ésser dona, no rebutjant l'esperit delicat femení, pot arribar a igualar-se com a l'home el més savi, essent llavors dos casos distints, mes, parells.

ROSÓ.—Tens raó, Anneta, la preocupació general és que una dona, per a ésser sàvia, ha d'arribar a una força de mentalitat masculina, i que per ésser sàvia ha de deixar d'ésser dona! Per què la dona, per a arribar a una mentalitat perfecta, ha de deixar d'ésser delicada?

Per què els homes ho creuen així? Serà per pretensió o egoisme? Quantes vegades en alguns homes les llurs obres haurien estat perfectes, de tenir dintre el seu esperit un espill de nostra delicadesa i del nostre sentiment? Per què menyspreuar ço que sols nosaltres les dones podem copsar i que Déu, com a distinció d'ells, ens n'ha fet ofrena?

MONTSERRAT S.

Avui parlarem de les regles d'urbanitat, qui és un deure tenir-les presents per tal d'observar una conducta convenient durant els moments inevitables de fer per la vida, això és, mentre som a taula, sigui modesta, sigui rica, adés mengem l'honrat i humil pa de cada dia, adés estem asseguts a la taula d'un noble o d'un magnat.

Són regles qui, ben mirades, han nascut del sentit comú més elemental; mes no per això deixen d'ésser oblidades, raó i motiu per recordar-vos-les avui.

Teniu-les sempre ben presents, i fareu un paper de ben educades per mar i terra.

Les regles més elementals, doncs, són... unes quantes: heu's-les aquí:

No asseure's a taula fins que ho hagin fet els majors... que vosaltres. (Això vol dir, de passada, que s'ha de procurar ésser i semblar morigerat, això és, parlant clar, encara que la gana us apreti, no heu de comportar-vos com uns golafres.)

No moure soroll amb els plats i coberts. (Això crida l'atenció i fa lleig.)

(Ja sé que no ho feu.) No llepar la cullera ni escurar la forquilla, ni prendre'n massa, del que sigui, perquè es corre el risc de vessar-ho si és líquid, i de que caigui pel vestit si el que preneu amb la forquilla és arròs, per exemple.

No fer escarafalls; mes tampoc no s'ha de dir ni manifestar que es té molta gana, ni servir-se dues vegades del mateix plat, enc que vingui de gust.

(Ja sé que no ho feu, tampoc.) No fer soroll en mastegar ni en beure. Hi ha carreters, avui, que ja no ho fan.

No tocar el menjar amb els dits, ni menys prendre-l'hi. Hi ha mil i una manera de fer-ho amb el ganivet, la forquilla, la cullera o cullereta.

No tacar les estovalles. En llevar-se de taula, les persones ben educades es coneixeran per l'estat de polidesa, de netedat, o de poca cura, d'incondícia, en què hauran deixat el tros respectiu on seien, damunt la taula, i a terra. (Un passeig, després d'un àpat, al voltant d'una taula, quan tothom n'és fora, és una lliçó de coses, força instructiva.)

No rosegar els ossos ni les espines. (Amb el que pot fer-se amb la forquilla i el ganivet n'hi ha prou, amb tota la decència, per aprofitar-ho tot.)

No recolzar-se damunt la taula. (Es una de les incorreccions més grolleres. Hi ha qui ho fa bo i afectant una certa despreocupació... i encara fa més lleig.)

No molestar el veí, ni la veina, per cap concepte. (Tampoc s'ha d'estar a taula com un estaquirot, o com si féssiu un favor a l'amfitrió.)

No cridar mai els servents per això ni per allò. (El senyor, o la senyora, de la casa, si saben de què va, ja se'n cuidaran que no us manqui res, i si no, callar i restar quiet fa més bonic.)

No menjar ni massa precipitat ni massa poc a poc. (Tant perjudici fareu al bon efecte i al bon servei de la taula d'una manera com de l'altra.)

No bufar el menjar. Espereu que es refredi.

No us ompliu massa la boca. Cal estar a punt, sempre, de contestar qualsevol pregunta que se us pugui fer.

No fer-se enrera, en acabar, com si la taula us fes nosa a la panxa. (Es una altra incorrecció de les grosses. N'hi ha de petites; i de més grosses encara.)

No alabar massa els plats.

No manifestar estranyesa ni que us presentin el menjar més rar del món. (Mengeu com si tota la vida no haguéssiu fet res més. Això és un detall d'educació a l'alta escola.)

No fer malbé el pa. No trencar-lo amb les dents, ni fer-ne una fira de trossets.

No oferir fruites ja netejades, o pelades, al veí o la veina, ni fer altra mena d'*obsequis*, de mal gust i d'evident mala criança.

No parlar de coses inconvenients, ni explicar coses tristes.

No netejar-se les dents, a taula, amb res. Això és per després, al lavabo, si n'hi ha, i si no, a casa vostra.

No tossir ni esternudar; mes en cas de fer-ho, amb el mocador de respecte, tapar-se, bo i girant la cara cap al cantó de la persona més jove o de menys compliment.

No beure més del compte.

I «conduir-se» i «produir-se» amb moderació i circumspecció, sempre, davant de tothom, i més a taula, on es coneixen, més que en cap altre lloc, els principis d'urbanitat i de bona o mala criança que les persones posseeixen, i on els defectes de temperament i de caràcter, i fins d'esperit, s'hi manifesten amb més cruesa.

TAILLEVENT.

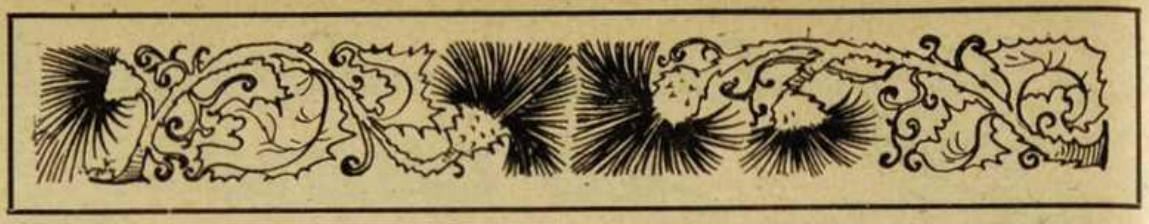

DEL FUM DE LA PIPA

EL VELL PELEGRI

ELI-AQUÍ que, en aquells temps que el diable encara anava pel món, vestit de color d'infern, ensenyant les banyes i la cua, hi havia un reialme en la terra, amb ses entrailles plenes d'or i argent, tenia el defecte d'ésser eixorca del tot per les collites. Ni blat, ni verdures, ni fruites, arribaven mai a saó. D'ací pervenia que, essent tots els veïns riquissims en diners, fossin, en canvi, pobres en viandes.

I encara ho foren, sense un vellet pelegrí que, venint de Terra Santa, esdevingué passar per aquell indret.

El vellet vivia d'almoines, i, naturalment, per tot l'omplien de joies valuoses, però ningú li donava un mos de pa, ni unes figues seques, ni un gra de raim, al temps de la verema.

Estranyat d'aquella generositat que no capia, preguntà el perquè, a la gent del reialme, d'aquell contrassentit.

—Es que la terra, en lloc de donar menjar, dóna metalls preciosos, i no fóra això un mal, perquè a quatre passes d'aquest reialme, n'hi ha un altre en la terra no dóna més que fruits saborosos, i on no hi troben ni record de metall. Juntant el nostre or i la seva vianda, viuríem tots bé...

—I per què no ho feu? Es que esteu renyits?

—Res d'això! Som bons amics, només que no podem comunicar-nos, perquè sempre ens surt al pas, per camins i caminets, el diable disfressat de monstre verd; que devora els gosats en menys temps del que empra per cantar un gall.

—Doncs, bé; com els pelegrins venim obligats a fer el bé, jo provaré de passar si vosaltres hi consentiu i me'n doneu autoritat per tractar amb el reialme veí...

Vès què proposava el pelegrí! No desitjaven altra cosa, perquè l'or és molt bonic, però quan es té el ventrell buit, val més una llesca de pa, que el penjaroll més ric de filigrana! Fou acceptada tot seguit la seva intervenció, bo i convenint que un estol d'homes forçuts, amb sengles borses curullades d'or i argent, seguirien el pelegrí, per si aquest aconseguia vèncer el diable.

—Penseu que tots els que hàn provat de passar, han mort a mans del monstre.

—Que Déu hi faci més que nosaltres!—observà, conformat, el pelegrí.

—Avant, doncs, i bona sort!—li féu el rei de la terra rica.

Avançaren el pelegrí i el seu estol per la ruta, polsegosa de no passar-hi ningú. Quan foren prop de la ratlla divisòria dels dos pobles, el pelegrí avisà els seus acompanyants.

—Jo seguiré avant, passi el que passi. Vosaltres espereu. Si jo lliuro de destorbs el camí, vindré a dir-vos-ho. Si no torno, serà que he mort. Reseu-me cada ú un Pare-Nostre, que em donaré per ben pagat!

I gosadament, amb la passa ferma, el pelegrí es ficà terres endins.

No havia pas caminat una gran tirada, que el diable, disfressat de drac, va barrar-li el pas, bo i dient-li amb una veu aguda i eixordadora:

—Si vols passar, hauràs de lluitar amb mi!

—Vull passar, en nom de Déu!

—Que et creus, que em faràs por? Si vols passar, baralla't!

—Ja està dit!—I el pelegrí, valent i serè, vàarre-

bossar-se les mànegues de l'hàbit, clogué el puny i li ventà a la panxa del monstre un cop tan fort, que la mà va passar les escates i la pell, ficant-se fins al budellam, però no la va poguer treure.

El drac va clavar-se a riure.

—Pega, pega!

El pelegrí, amb la esquerra, ventà un altre cop, però aiximateix li restà la mà presa en el ventre del diable. Alshores s'hi féu amb els peus, idènticament empresonats, i per fi, es disposava a etzibar-li una testarrada, quan el diable li va dir:

—Reflexiona abans de perdre el cap: et tinc els peus, les mans, i si em tustes, cap i tot, serà per mi. Quin àpat m'espera, avui! Carneta de pelegrí, que sembla de perdiueta de bosc! Ai que bé!

No va embasardir-se el vellet, i empenyent amb força, embestí al drac amb la testa, que igualment passà la tripa del diable, i allí dins, amb l'escalforeta de la sang

encara, oi, entre rialles sorolloses, les paraules sornagueres del diable :

—Ja ets meu ! I que consti que ets tú el que t'has ficat dins ! No pots queixar-te ! Tot, tot ets meu ! Ja no et resta res per fer-me mal !

El pelegrí, mig ofegant-se, tingué esma per cridar :

—Tot, no ! Que encara tinc lliure l'ànima ! I si te'n quedes, hauràs de portar ànima de cristià mal que et pesi !

Quin surt el diable, que no hi havia atinat en aquell cas !

A corre-cuita, d'una sotragada, es tragué de la panxa el pelegrí, que corregué a rentar-se en un xaragall proper.

El drac, però, estava malferit. Com que li restaven els forats destapats al ventre, va anar-se escolant, fins a no fer ja cap estremitut, estès a terra. Es clar que el diable, pròpiament, no havia mort, però havia fugit, en trobar-se mancat de defensa, i per no oïr el Pare-Nostre del pelegrí que regraciava al Senyor per la mercè de la victòria que li havia donat.

En haver acabat el Glòria-Patri anà a avisar els seus acompanyants que el drac era ja mort, i tots abraçaren al valent vellet que els havia sabut lliurar d'aquell flagell.

Pogueren entrar fàcilment en el reialme de la terra fruitose, fent barates d'arracades per cols, tombagues per tòfanes, collarets per blat, i demaneu vianda i alegria !

El pelegrí feu bastir una capella en el lloc on fou vençut el drac, i allí deixà escolar la seva vida entre dejunis i oracions, fins que el Senyor fou servit d'honorar-lo, obrint-li de bat a bat les portes del cel, per gosar la vida eterna.

CLOVIS EIMERIC.

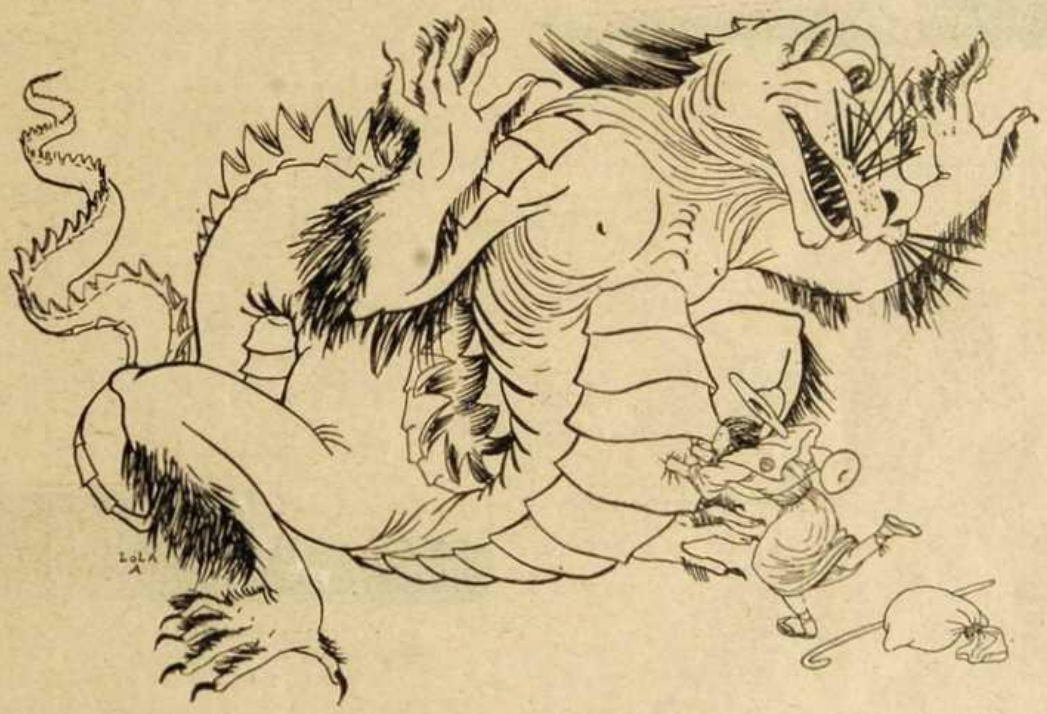

LIRICA FEMENINA

EL ROSERET FLORIT

En el jardí del meu cor,
tombants de la Primavera,
quan el sol sembla més or,
hi brostà una rosa-vera.

La roseta s'esfullà
pel buf de la marinada.
La tijeta es colltorçà...
Ilusió malaguanyada !

Mes, no te'n dolguis, cor meu,
del roseret sense vida,
que al mateix clot, ja ha fet Déu
que un altre hi tragués florida.
Adéu, roseret, adéu,
el de la tija marcida !

ALBERTINA CABIROL.

PAM I PIPA

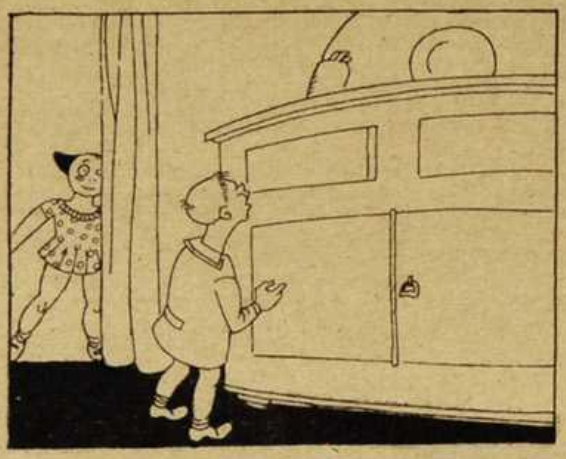

En Pam, ha vist un paquet
de sucre, comprat pel pare
i deixat en el bufet.

La Pipa, que és sa germana,
posa en lloc de sucre, sal,
per si a En Pam li agafa gana.

Enganyat pels terrocets,
En Pam, ple de murrieria,
en sostrau uns pessiguets.

La germana, riu que riu,
de pensar en les ganyotes
d'En Pam, que es té per tan viu!

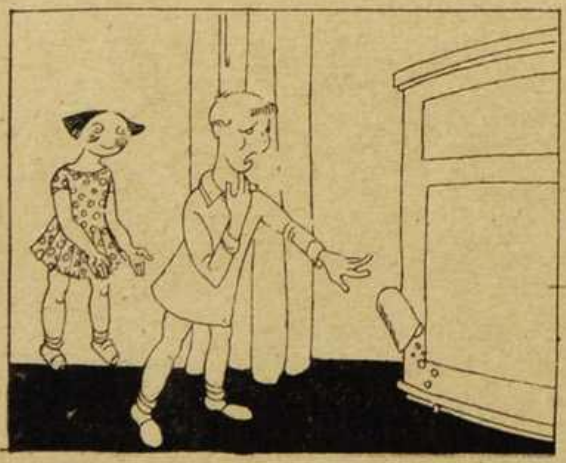

En Pam, es troba enganyat,
i en càstig al seu mal vici,
tot el coll amarguejat.

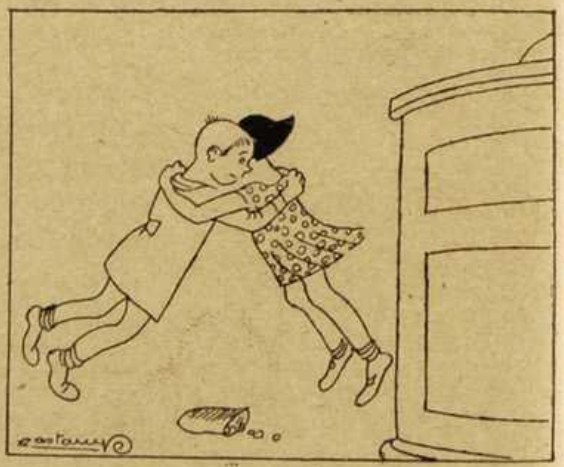

Sort que la Pipa, amorosa,
l'aconsola amb un abraç,
d'aquella xanxa graciosa.

LA COTORRA PRUDENT

Terra enllà, terra enllà, per les boscúries,
entre salts, i cançons, i voladúries,
cotorres i llorets feien sa vida,
encauats en la selva atapeïda,
tranquils i refiats... Xerra que xerra,
no sabien, ni ganes, d'altra terra!
Mes, la pau, en el món, no dura gaire.
A la selva, gosat, hi entrà un caçaire,
que amb enginys infernals, d'una vegada
va poguer enxarpar la llorigada.
I foren engabiats. Gàbies boniques,
de filferros daurats i fustes riques,
que semblaven palaus... Sols una nosa:
que eren palaus... amb la portella closa.
Per distreure quelcom a la mestressa,
que hi prenia cert goig fent de coquessa,
foren duts a la cuina...
Quina pena,
en albirar tanta d'afrosa escena!
Els pollastres més grassos, els occien,
i plomats, entre flames, els rostien,
com ànimes caigudes a l'infern
que s'estaven patint el foc etern...
I encara, tot sovint, la cruel cuinera,
tastant, gojosa, el suc, la llaminera!
La cotorreta mare,
comprenent el perill, als seus ampara:
—Dejuneu, fillets meus, que d'engrassir-vos,
nostres botxins desitjaran rostir-vos.
Dejuna, al cap d'avall, és grat a Déu!
Per l'ànima i pel cos, fills, dejuneu!
Fou creguda la mare desseguida,
i per amor dels lloros a la vida,
amb un valor estoic, foren deixades
sense tocar, les guixes remullades.
La coquessa seguia fent destroça
d'aviram amb greixet, triant la rossa
més plena del conjunt, i a la foguera!
Quin diable semblava la cuinera!!
El llorets van complint, malgrat la gana,
aquell dejuni que sa mare mana,
i es van tornant tan prims, que a la fi, un dia,
arriben a trobar, amb alegria,
que passant pel filat, sense cap pena,
poden tenir, ben tost, llibertat plena.
I van emprendre el vol,
amarant-se de llum, d'aire i de sol,
i tornant a sa terra, a ses boscúries,
als seus salts, als seus vols, a ses cantúries!
... Mercès al dejunar. Preneu exemple,
que quan us parlen de dejuni, al Temple,
és per lliurar-vos sols de tants pecats
que us tenen, com els lloros, engabiats!

CLOVIS EIMERIC.

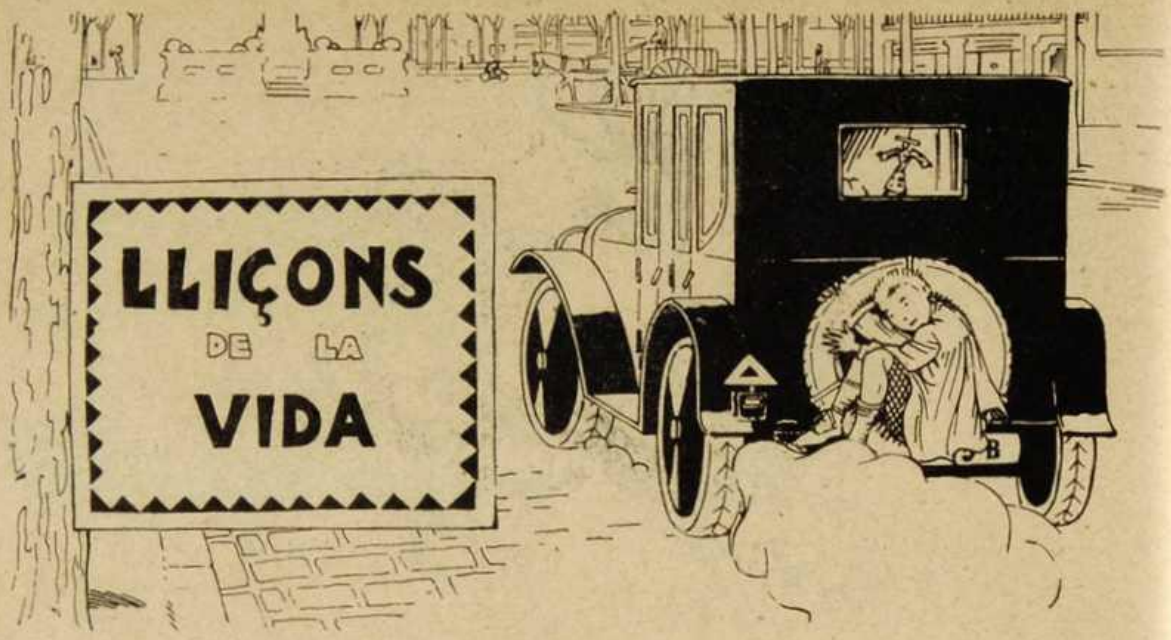

EL TRANVIA

En Falet, acostumat a viure en una porteria, s'havia aficionat tant a la vida de carrer, que s'hi passava les hores que li deixava lliure el collegi.

Prou la seva pobre mare, atrafegada en servir i ajudar als veins, li donava bons consells:

—Noi! No surtis de la porteria! No corris pel carrer! Mira que pots pendre mal!

Però en Falet èra rebec i amic de fer la seva voluntat sense aturador, com no fos alguna llisada suau del seu pare, un tramviaria pacific i entenimentat que s'en dolia no poc de les maleses del noi.

Per la seva pròpia feina sabia el perill que corren els menuts, que imprudentment jugen als estrebs dels tramvies o s'asseuen a la retaçaga d'un cotxe o d'un auto; i no es cansava de dir-li al fill:

—Falet! Si sé que vas darrera de cap vehicle, de la teva pell en faré tiretes!

Però el noi, pensava que el seu pare corrent Passeig de Gràcia amunt i avall, segurament no hauria de veure'l jogant davant de casa, car vivia al Passeig de San Joan.

I sempre amb la fallera d'enfilar-se al fuell dels cotxes, i de saltar a l'estreb del tramvia, o be arrapar-se a la roda de recamvi dels autos que passaven.

Poc que hi disfrutava ell portat en cotxe, sense pagar, i fent més tard pam i pipa al cobrador, quan provava de agafar-li la gorra com a penyora!

No es recordava sisquera de la porteria. I dissortat del que en aquells moments preguntava per algun vei, perque per més que truqués, repicant als vidres del quiosquet de l'escala, no hi havia porter que valgués. El minyó, enjogaçat, estava sempre fora de lloc!

Els sermons de la mare, no li servien de res.

—Fill meu! Que no ho veus que un dia cauràs, i que et portaràn a casa fet malver? I què farà aleshores ta mareta, pobre, obligada a tenir cura de la porteria i a vetllar-te? I si et morissis, Déu nos en guard? Ho vols tú que la mareta passi angúnies per tu, que no pugui estar-se fent el dinar pel teu pare que vindrà i trobarà que el més calent és a l'aigüera?

Ja li sabia greu una estona la seva entremaliadura, però com que les criatures es distreuen tan aviat, En Falet, acabat de dir, acabat d'oferir. Restava un quart sentat al peu del quiosquet entretenint-se amb qualsevol joguina, però acabava per deixar-se portar del mal costum, i sortia al carrer a empaitar cotxes i carros.

Adhuc un dia, empès pel seu afany d'anar a cavall, es deixà portar fins a la Diagonal, saltant de l'auto, i aguantant-se dret per un miracle. Esperant que baixés algun altre cotxe per seguir avall, es fixà en que de la part del Passeig de Gràcia venia una munió de gent donant crits de:

—Agafeu-lo! Agafeu-lo!

En Falet, tafaner de mena, va parar-se per veure qui era aquell que volien agafar.

Quin surt, quan davant seu passà, corrent vertiginosament, un home amb el vestit de vellut, com el dels tramviaris, i seguit d'aprop per uns guàrdies i una colla d'homes que li anaven a l'encalç!

No va tenir temps de veure com era l'escàpol, però va recordar-se del seu pare, i amb el cor quelcom oprimit, també va posar-se a correr, d'esma, per veure com acabava aquella persecució.

Aviat acabà. El tramviari vençut per la fadiga, sentí que els genolls se li doblegaven i es deixà caure, posant les mans en creu i trencant en plor.

En Falet apenes si va poguer passar la muralla de xafarders que havia voltat al tramviari. I quan fou al primer rengle, quin esglai en descobrir al seu pare, groc com la cera, xarbotejant paraules confoses i abaixant el cap, quan uns homes, encesos d'ira, l'apostrofaven, acusant-lo de distret i d'esbogerrat!

Esbogerrat el pare d'En Falet? Això si que li llevaven! Un home pacific, ponderat, que, totjustament, tenia una bona fulla de serveis dins la Companyia, car no era amic de converses ni de jogar a carreres, i portava el cotxe amb veritable seny!

En Falet, planyent-se de les males paraules de la gent, que l'ofenia amb tota mena de dicteris, sentí una sotragada de la seva sang viva, i protestà:

—Deixeu-lo, que és el meu pare! Què us ha fet? Ell és un home de bé!

El tramviari, reconegué en la veu al seu fill, car amb els ulls enterbolits per les llàgrimes es pot ben dir que no hi veia.

—Fill, fill meu! Fes-me un petò i vés-te'n... Digues a ta mare que no m'esperi a dinar... Que he fet mal a un nen com tu... Una hora tonta...

La gentbotzinejava:

—Si! Una hora tonta! Tots diuen el mateix! I ben bé que l'ha mort! Pobre criatura!

Embasardit En Falet, no sabia què fer, fins que els guàrdies, més compassius que la multitud, li feren pas perquè es retirés.

El tramviari fou lligat i portat cap el Palau de Justícia. En Falet com que passaven el pres pel Passeig de Sant Joan, anà seguint el grup. Tenia unes ganes d'agafar uns rocs, i fer-s'hi a pedrades amb aquella gent ronrinàire, que sense anar-los-hi ni venir-los-hi la desgràcia, blasmaven al dissortat cotxer! Però va contenir-se per no afegir més llenya al foc.

—Foren capaços de matar-lo al pobre pare!

En ésser aprop de la porteria, corregué en Falet i trucant el timbre avisà corrents a sa mare, que estava a les golfes de la casa, fent el menjar. La dona baixà i penseu també quina angúnia quan En Falet li contà que portaven el seu marit près!

—Ai, Senyor, que deu haver fet mal!

I tal com anava, abandonant la porteria i seguida del fill, corregué a l'encalç del grup, fins aconseguir-lo tocant al Palau de Justícia.

A cops de colze la dona va obrir-se pas.

—Joan! Joan! Què ha estat?

En mig del grup, mentre esperaven al jutge, En Joan, el pare díEn Falet, contà la desgràcia...

—Portava davant meu un auto, amb un minyó penjat a la çaga. Jo li anava tocant la campaneta per que es deixés anar i sortís del perill, però ell mirava i reia, com volent dir que no tenia por.

«No hauria passat res, sense un accident imprevist. S'ha esbotzat un neumàtic de l'auto, i el trò que ha fet, ha embasardit a lnoi, que s'ha deixat anar de sopte, en mig la via, sense donar-me temps a frenar. L'ha recollit el salvavides, jo m'he esverat, i he fugit, perseguint-me la gent, fins que he caigut perquè ja no podia més...»

En Falet escoltava amb una atenció extraordinària la vulgarissima narración de tots els dies, d'un fet corrent que tant contingent dóna de víctimes, i pensant en que aquell noiet podia haver estat ell, i contemplant el rostre esgrogueit i el tremolor general del seu pare, va arrencar en plor, que soptà a tots els presents:

—Fill!—va fer el pare, per consolar al noi.—No ploris, que no poden posar-me cap pena grossa, car jo no volia fer el mal, ni gairebé podia evitar-lo sense un miracle del cel!

—No, pare, no! No ploro per això, per molta pena que em dongui, sino perquè jo sóc tan mancat de seny que m'enfilo pe rtot, i que puc ésser causa, apart del dany que jo rebés, d'un greu descri en una família que no hi té cap culpa en les meves entremaliadures! No vull enfilar-me mai més, mai més!

—Déu t'escolti, fill meu, i et fassi bò! Pel demés, sigui ço que Déu vulgui!

S'abraçaren pare i fill, però en aquells moments entrà el jutge, el qual acabava de rebre la nova de que el minyó atropellat no havia rebut cap dany mortal, davant de quals informes, i coincidint la declaració del ferit amb la rel tramviari, fou aquest alliberat, eixint bé d'aquella trifulca, que si li proporcionà uns dies de turments morals, li donà el consol de que el seu fill posés enteniment.

Déu mai tanca totes les portes!

MARGARIDA BELLESGUARD.

ELS FRANCESOS I ELS ANGLESOS

El famós novellista Conan-Doyle ha establert el següent paral·lel entre les qualitats anglesos i les qualitats franceses.

Del cantó dels francesos troba les virtuts següents:

I.—Passen un dia de festa popular sense un soi embriac.

II.—París és menys brut que Londres.

III.—El francès és més tractable que l'anglès.

IV.—El diumenge del francès es raonable. El francès va al Museu i l'anglès al cabaret.

V.—La justícia és més barata.

Per contra, els anglesos tenen:

I.—Idees més sensates respecte al duel i a la guerra.

II.—Més humanitat envers els animals.

III.—Els homes madurs fan encara exercici.

IV.—Els periòdics, encara diuen alguna vegada la veritat.

GARSETA SABERUDA.

DE PARIS ESTANT

Dins l'aparença senzilla, d'un vestit sortit de la «grande couture», hi han moltes complicacions. Convençuts, els preconitzadors de la moda, que era gens difícil, un any enrera, copiar llurs ampuloses creacions, actualment presenten models ornats amb plisats, volants, plecs i puntes, que semblen de fàcil confecció, i en realitat ofereixen moltes dificultats, quan es tracta de reproduir-los. Tot això, és degut a les pinces quasi invisibles, a les costures dissimulades; a les aplicacions de flors sàviament disposades i als teixits intercalats.

Ja que parlem de teixits, farem notar que les composicions sobre teixits de preu, d'una gran fantasia, són de molta actualitat. Ja sabem que això dels estampats no és una novetat; però, així com fins ara eren a l'abast de tothom, actualment són caríssims. La flora i la fauna són temes per a l'estampació de les robes fastuoses; en canvi, les senzilles es porten llises.

Per a les «toilettes» matinals, s'estilen molt els teixits a grans quadros i les llanes atapeïdes. El *beige* grisenc és la nova entonació del «kasha», tan en boga; també el granat clar és color de molta acceptació.

Heu's ací las darreres impressions de la moda, que, segons l'arquebisbe de París, és la més popular de les expresions de l'Art.

MARIA SALA.

1.—Abric de «kasha» rovell, amb dues tires en forma al davant. Coll i mànegues s'ornen amb franges, intercalant-hi cintes color violeta. De l'encreuament del coll en surt una llaçada i als extrems hi van un mirallet i una polvera dissimulats per un esmalt.

2.—Vestits de «voile» «jade» formant túnica de tires flotants, damunt vestit recte de «voile» un xic més fosc, amb flors brodades de colors, or i negre: cinyell negre invisible dels costats.

3.—Camisa de crespó Xina rosa, amb petit fistó i cinta platejats.

4.—Camisa de dormir, de crespó gris-perla, aplicacions de tul cirera i plisat al davant.

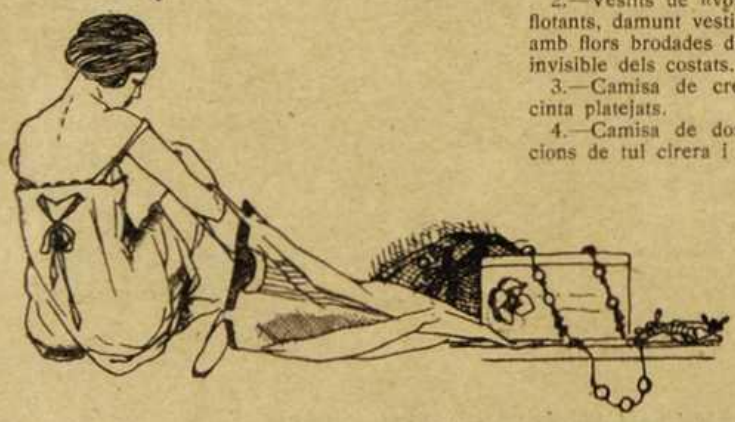

Primerament es tallarà la cresta en pany color blau fosc.

Es tallarà igual que el model el profil de l'ocell, en pany doble color verd.

Es folra de franela color groc.

Tot punt s'embastarà (posant-hi punt la cresteta) fent la costura a màquina, amagant-la, per la part del folro, amb una cinteta, també color groc.

Les aletes seran començades, brodant-les en cotó perlé color groc, i acabant-les en blau (com la cresta), o sigui mitja ala de cada color.

El bec serà cusit en cotó perlé color negre; el punt serà bastant espès, per tal que quedi fort.

Per a que no s'esfilagar-ci, s'hi farà un punt de fistó amb cotó perlé color negre.

Benvolguda fillola :

Hem passat uns quants dies a casa dels Despat, aquells amics francesos qui ara viuen prop de Brusselles, i estic encantada.

Instal·lats en una caseta ben modesta, hi han fet una veritable transformació.

A còpia de bon gust, el xalet ha perdut aquell aspecte ombrívol i de vetustesa, sobre tot en les habitacions de baix. Hi ha dos pisos i planta.

Una col·lecció de miralls comprats a bon preu en una subhasta, després de la guerra, han fet el miracle, en part, d'aquesta restauració inesperada.

Al salonet hi ha miralls davant de les dues finestres que donen al jardí i al bosc que es veu més enllà ; i tens que, així, tant és mirar dintre com fora : tot és bosc i jardí : per les finestres, al natural, directament ; i pels miralls, al crepuscle, els parterres del jardí i els arbres del bosc hi prenen irisacions de panorama meravellós.

Sobre la xemeneia també hi ha un altre mirall, i amb trossos sobrants d'un de molt gran que devia trencar-se, aquesta parella de traçuts han fet una sèrie de coses molt boniques i pràctiques que completen l'ornamentació del conjunt i de passada fan la seva utilitat.

Seria llarg d'explicar, en detall, el mobiliari original, elegant i senzill d'aquest matrimoni d'artistes, que gairebé tot és obra seva.

El mirall gran, com et deia, l'han tallat en troços de 80 cm., de 50 cm., de 30 cm. d'amplària, i la llargària ha anat segons l'objecte a què era destinat : moblets i estanterietes i aparadorets, amb una llenca de mirall al fons, arrodoneixen el conjunt del menjador.

La vaixella, blava, i la plata, sense ésser allò que se'n diu fastuosa, fa força bonic, i n'hi ha prou i massa per dues persones que encara no presumeixen de riques.

Els gerros, amb flors i branquillons camperols, d'aquelles branques sempre verdes, i pintats, a més, de colors vius, per la senyora Despat, es reflecteixen en els miralls, també, i fan un efecte ben agradós i ric de tonalitats.

Amb els marcs vells de fusta, de laca, de motllura daurada, gairebé inservibles, i restaurats amb molta fantasia, han armat una col·la de miralls, i els han repartit per l'escala.

El «hall», i l'«estudi» de l'amo de la casa, són també embellits amb «llunes» d'aquella procedència.

Es una estança gran, amb vidrieres al fons, i un caos de coses boniques, artístiques, típiques, antigues i modernes ; hi ha quadros a l'oli, armes, porcellanes, bronzes, xals, para-vents, otomanes, i una mar de coixins de tota mena, que son presents que els fan els seus amics ; jo, per no ésser menys, els n'he portat tres de la meva col·lecció, i que fan d'allò més patxoca entre els altres, de veres !

Les vitrines, totes, tenen uns quadrilàters petits de mirall i de laca ; i aquesta mateixa combinació s'ha fet amb algunes tauletes, per tal d'enriquir-les.

Ha estat el triomf de l'espill, de la claredat de la llum : un triomf triple : la santíssima trinitat triomfal...

Damunt la taula del meu tocador hi ha, naturalment, el mirall de consuetud ; és ovalat i bastant gran ; és enquadrat per un marc de roses, de major a menor, de vellut vermell ; i enc que això no és corrent, fa força efecte i crida l'atenció.

Llàstima que, en aquesta lluna, no s'hi esguardi un rostre més bell i jovenívol que el de la teva

PADRINA.

PASSATEMPS

TARJA

GALA L. LLADONA

NURIA

Formar amb aquestes lletres el nom d'una exquisida artista i d'un setmanari popular.

ROSA FORNELLS.

XARADA

Primera—tercera, poble ;
Segona—tercera, un arma
primitiva que avui usa
—i és de plànyer—la canalla;
i el *tot* és un ric tubèrcul
que es posa en moltes viandes.

PERE XIRINACHS.

QUADRAT

■ ■ ■ ■ Sustantiu
■ ■ ■ ■ Planta
■ ■ ■ ■ Materia còrnia
■ ■ ■ ■ Nom d'home

Formar amb la inicial de la primera paraula, la segona lletra de la segona, tercera de la tercera, quarta de la quarta el nom d'un setmanari popular.

MARIA CAMDEVÀNOL.

L'ALEGRIA DELS INFANTS

GRACIES, AMIGUETS DE «LA NURI»!

La nostra crida a l'humor dels infants de Catalunya ha tingut un ressò més falaguer del que esperavem. Quaranta dues lletres hem rebut, i amb acudits força estimables. Gràcies, amiguets de LA NURI!

Ara bé: alguna de les lletres pregunta pels «premis» que donarem. No correu tant! Donarem premis més endavant, quant estigui més encarrilada la secció... quan feu més bona lletra! Mare de Déu, i quines potetes de mosca i terenyines ens heu tramès! Acudit hi ha hagut que de segur tenia molta gràcia, però com que no l'hem entès, l'hem tingut que tirar al cove. Així ha passat amb els acudits de Lluís Bosch Frigola i Carles Busquets, que fan una escriptura que sembla el diagrama d'una sostragada sísmica.

Seguiu enviant, que, si més no, escrivint, escrivint, acabareu per fer bona lletra!

LA NURI.
Doctora en pals i ganxos

La Tecleta té una colla de anys, però com que ha estat una dona guapassa, encara fa goig. Un dia, vestint-se davant de la criada, que té divuit anys però és més lletja que un pecat, li diu:

—Què pagaries per ésser formosa com jo?

—El que vostè, senyoreta, pagaria per tenir els meus anys.

MARIA DE LES NEUS RIBERA.

* * *

La senyora Madrona, enfadada amb les rebequeries del seu fill, li diu:

—Si no fas bondat, et tancaré al ponedor, amb les gallines!

El fill, que és del que no hi ha:

—No et facis illusions, mama, que no pondré!

ROSA V.

* * *

—Quant t'ha costat aquest porc?

—Ni un cèntim més del que me n'han demanat!

—I quant te n'han demanat?

—Just el que he pagat... A mi no m'enreden!

PIUS RENOM.

* * *

Al Parc:

—Papa: aquestes bèsties són oques?

—No, cignes.

—Cignes de què?

—Cignes d'aigua.

—Ah, ja! Que senyalen pluja!

TERESINA PRATS JUNCÀ.

* * *

—Si t'avorreixes amb aquesta comèdia, perquè piques tant sovint de mans?

—Per desvetllar-me!

ENRIC CANALS GORBEA.

* * *

—Escolteu, Revelat! Vareu dir-me que aquest foxterrier era bò per les rates, i penso que encara m'en fa venir més!

—Ai, Paiet! Prova que jo tenia raó! El voleu més «bò» per elles?

MATILDE RIUS.

* * *

Al circ:

En Toni Blau, pregunta a En Gim Puça:

—Quina és la llengua més difícil de retenir?

—L'alemanya.

—No.

—L'anglesa.

—No... La de la dona de casa quan discuteix!

PIK-PIK.

* * *

—I no han deixat targa, aquestes senyores que han vingut?

—Ja ho volien, però jo els he dit que la senyora no'n tenia necessitat, perquè les seves eren millors i més boniques!

JOSEFINA PRATS JUNCÀ.

* * *

La casa on viu en Bernat, està cremant. Els bombers comencen a estendre les escales, i veient que en Bernat, tranquilament recolzat a la barana del balcó, no és dóna pressa a moure's, li criden:

—Ep, mestre! Que no veieu que la casa crema?

En Bernat, indiferent:

—La casa rai, que no és meva!

ANDREU SOLÀ.

* * *

A la fonda:

—Cambrer! Sempre em posen dos talls de carn, i avui només me n'han posat un!

—Macatxo! El cuiner s'ha oblidat de partir-li!

ROVIRETA FERRÀN.

* * *

—Al Penadés, amb aquests freds, diu que s'han gelat les vinyes!

—Millor! Així veurem el xampany «frappé»!

JOSEP MAURI.

* * *

—Mira, nen, el donar les gràcies no costa res!

—Tu ho dius, però quan els masovers et van enviar el gall i tu els vas telegrafiar donant les gràcies, forces pessetes que et van costar!

MARIA POUS RICART.

* * *

Un advocat defensa a un lladregot sord, i no sabent ja que dir, exclama:

—Com voleu que amb aquesta sordera, pogués escoltar la veu de sa consciència?

ROSEGA-LLÀPIÇ.

* * *

—Apa, la veritat: en obrir el bufet no has agafat cap bombó?

—No hi he pensat! Ara hi corro, mama!

X. X.

llibre, les vicissituds que havia passat, només mirant-ne l'especial aspecte de les diverses construccions; hi hauria vist, també, els canvis soferts en el transcurs del temps, adés per fer forta una paret, o per refermar una arcada; adés podria haver observat les modificacions que s'hi havien fet en allò que toca al conreu de les terres, o, com si diguéssim, el que constitueix la riquesa agrícola del país.

Una grandíssima casa de tres naus, amb portalada rodona, finestral gòtic i golfa arquejada en la del centre; i en les dels costats, sengles finestres, corresponents a les cambres i habitacions principals; les superiors, de batents; les baixes, amb reixes de ferro revingudes; aquest edifici, el més gran, el central, diriem, era emplaçat al fons del barri o baluard; als costats, distribuïdes sense ordre, ni solta ni volta, s'hi veien vàries construccions i cossos de casa, que, sense pla ni projecte, i amb el fi només de satisfer necessitats noves, tot d'una que es presentaren, s'havien bastit ací i allà.

A les dues naus primitives, que, amb la del centre, constituïren altre temps l'edifici principal, se n'hi agregaren, últimament, altres dues, molt més baixes, destinades a cellers.

En un indret, trencant la línea de l'extens baluard, hi havia el departament per a la premsa de lliura, i, adossat al mateix, el dels cups; més ençà, una porxada grandiosa, qui servia per aixoplugar-s'hi els carros, les arades i altres arreus.

I aquí, un llenyer; allà, un assoll; més lluny, l'estable pels bous. Davant, a l'altre costat, el paller, els corrals per al cabrall i el bestiar de llana; el trull, mig arruïnat; i per tot arreu, aprofitant recons o fent berrugues, estances reduïdes on s'ajocaven les gallines i s'aixoplugava l'aviram.

Prop de la porta qui donava ingrés al baluard, i que per dins i per fora protegia un ample teulat, rumbejava una ginebrera magnífica, descendent de les moltes que en altres temps cobrien aquelles muntanyes; i en el pati amplíssim, encatifat de pallot, boll, herba seca, pellofa, rapa vella, rebroll, brotims d'arboç i cimalls de pi, s'hi veien eixams i eixams de gallines i pollastres, ànecs i coloms, oques i galls i polles indies, ramades de conills, i ocells de tota mena, qui en santa pau i companyia—de vegades també hi havia baralles, i llavors semblava allò un camp de batalla—es dedicaven a procurar-se la vida, mentre els gossos i els gats ajaçats al sol, a l'hivern, i a l'ombra a l'istiu, feien els seus

paperots, els uns de cansats i els altres de descansats.

L'entrada, empedrada amb palets de riera de diversos colors, que feien dibuixos d'allò més bonics, tenia el sostre revoltonat amb motllures de relleu, que figuraven flors i ocells, en l'execució de les quals s'hi veia el bon desig, mes no pas aquella perfecció artística que l'amo de la finca hauria volgut. En la paret del fons, darrera l'escala, es veia l'espirall o guaitador, tradició o reminiscència de les velles roses gòtiques, per on es podia mirar sense ésser vist.

A mà esquerra, un portal, també amb motllures, que era l'entrada al menjador; i a dintre, per tot mobiliari hi havia una taula per quaranta persones, amb bancs a banda i banda, i al cap, prop la finestra del pati, la respectable cadira de braços, on hi seia l'amo; dos grans ventalls de roda, que a l'estiu servien, ensems, per escampar la fresca i esquivar les mosques, i els filferros per penjar les sengles llumeneres de sis becs. Per la paret davantera de la porta d'entrada, on estava enclotat un dels bancs per seure a taula, corria de cap a cap una socolada o espatller de rajoles de València, el dibuix de les quals era interromput per diferents imatges de la mateixa matèria; entre altres s'hi veien les de Sant Roc i Nostra Senyora del Roser, i, entremig de les dues altes finestres que, en construir un dels cellers laterals, substituïren els finestrals baixos que en els temps primitius donaven claror a l'estança per la part de migjorn, hi havia un armariet o capelleta, revestit també de rajoles de València; al centre d'aquesta capella s'hi veia una aigüera, per rentar-se les mans, de terrissa vernissada; i als costats, uns pedrissos per posar-hi els càntirs i les galledes on s'hi tenien els porrons del vi en fresc; i a sobre d'aquests pedrissos, uns prestatges o reconeres on hi lluïen, igual que si fossin d'or, els atuells de llautó, amb les imatges de Sant Jordi matant el drac, l'Anunciació de l'Arcàngel Sant Gabriel a Maria Santíssima, i altres, destinades a servir les avellanes, ametlles ensucrades i confits els dies de la Festa Major, o aquells que se celebrava diada amb motiu de matrimonis o de fer-se el be d'algun dels amos de la casa.

Amb el menjador comunicava la cuina per un petit portal i una finestra, per on prenien els plats i les plates del menjar les dones qui servien la taula; la cuina, amb la llar, l'escó patriarcal, el pastador i el forn, tot que es tocava, gran i capaç, era com la d'un hostal o la d'un monestir.

Davant de la del menjador, a mà dreta de l'entrada,

s'obria la porta del graner, a la que seguia la de l'estable.

Dalt del pis hi havia la sala gran, molt espaiosa; les cambres, sense més mobles que llits de posts i bancs; el de l'amo, de pilans i capçalera; arques velles; i l'«hospital», on dormien els minyons de servei.

I a les golfes, que agafaven les tres naus de cap a cap, s'hi emmagatzemaven les patates i les carbasses; i, de passada, s'hi reunien els malendreços, mobles, atuells i arreus inservibles.

Prop de la casa, de manera que algunes feien esquena de la paret del baluard, hi havia les estances dels apartamenters; i, un bon xic més separada i lluny de tots els altres edificis, estava la pallissa que se'n deia «dels pobres», on trobaven acolliment per una santa nit els mendicants que ho demanaven, després d'haver rebut de mans del majordom, un crostó de pa i mig petricó de vi.

L'any que esdevingueren els fets que anem relatant, l'últim terç del mes de juny fou molt plujós; la sega era finada; el batre no s'havia començat encara; les terres eren xopes i no s'hi podia entrar a rostollar; per tant, les gents del camp vagaven.

Era la vigília de Sant Joan, que s'esqueia en dissabte, i, cap allà a les cinc de la tarda, dos o tres minyons d'aixada i alguns vailets, aturats al porxo, berenaven; un bon vellet seia en un pedris, i, amb un ganivetó, construia un flabiol de canya, que un dels petits mirava i esperava amb gran delit, mentre un altre, no gaire més gran, s'ho mirava, posada una mà al cap i mamant-se un dit de l'altra.

Aquí cal dir que el vellet era un jaio que s'atansava als vuitanta hiverns. Havia entrat a la casa per boveret quan ne tenia dotze, és a dir, abans de venir al món l'amo que governava la casa en l'època que ens referim; i com mai n'havia sortit, no sols presencià el naixement de l'hereu i dels seus germans i els casaments dels mateixos, sinó la mort dels seus pares i els naixements de tots els fills. En fi, era l'ànima vivent més vella de la casa, i tot passava per les seves mans; ell prenia i despatxava els minyons; ell renyava l'amo i els servents i serventes; ell jugava amb la mainada, i a tothom deia de tu.

—I doncs, què hi dieu, «Boveret», tindrem més pluja? —preguntà un dels minyons.

—No n'hi ha pas perill—féu el jaio, sense deixar el flabiol, que no acabava mai d'estar llest.—Que no ho

o per qualsevol cosa o coseta, movien judici sobre judici, interdicte sobre interdicte, i plet sobre plet, a gran profit dels escrivans, les gents honrades escruixint-se, i amb la satisfacció dels autors d'aquells agravis, que no s'hi veien de contents cada cop que el procurador els feia saber que havia estat dictada sentència definitiva contra els de la Plana, als quals s'havia previngut que s'abstinguessin d'envair la propietat veïna, i es cenyissin a transitar pel caminal, sense causar dany ni perjudici; i els que s'havien irrogat, a tot estirar, valien tres pessetes, i les despeses del plet havien passat de tres centes lliures; però els de la Ginebreda eren d'aquells que per un punt haurien calat foc a la casa; partidaris acèrrims del refrany qui diu: «val més un gust que mil lliures», i per ells no hi havia al món gustos que els fessin disfrutar tant com els de considerar que havien torçat el bec i reblat el clau als porfidiosos amos de la Plana.

A tal punt havien arribat els representants de les dites cases en l'època que esdevingueren els fets que constitueixen aquesta narració fidelíssima.

S'havien esvaït de llurs intents aquelles aspiracions familiars que fa poc alludíem? Havien desistit del propòsit, per tantes generacions amb fermesa sostingut, de fer, mitjançant un casament d'hereu amb pubilla, que les dues cases i les dues famílies de més anomenada per llurs propietats en fessin una que en tot el territori no n'hi hagués d'altra?

Qui això saber desitgi, que es prengui la pena de seguir llegint.

V

ELS DE LA GINEBREDA

Per endevinar que la de la Ginebreda era no sols casa vella, sinó de molts cabals, n'hi havia prou en donar una sola mirada al conjunt d'edificis que constituïen l'immens casal-residència de la família.

Un observador intelligent hi hauria llegit, com en un

LLIBRERIES I MOBLES DE DESPATX

YORKI

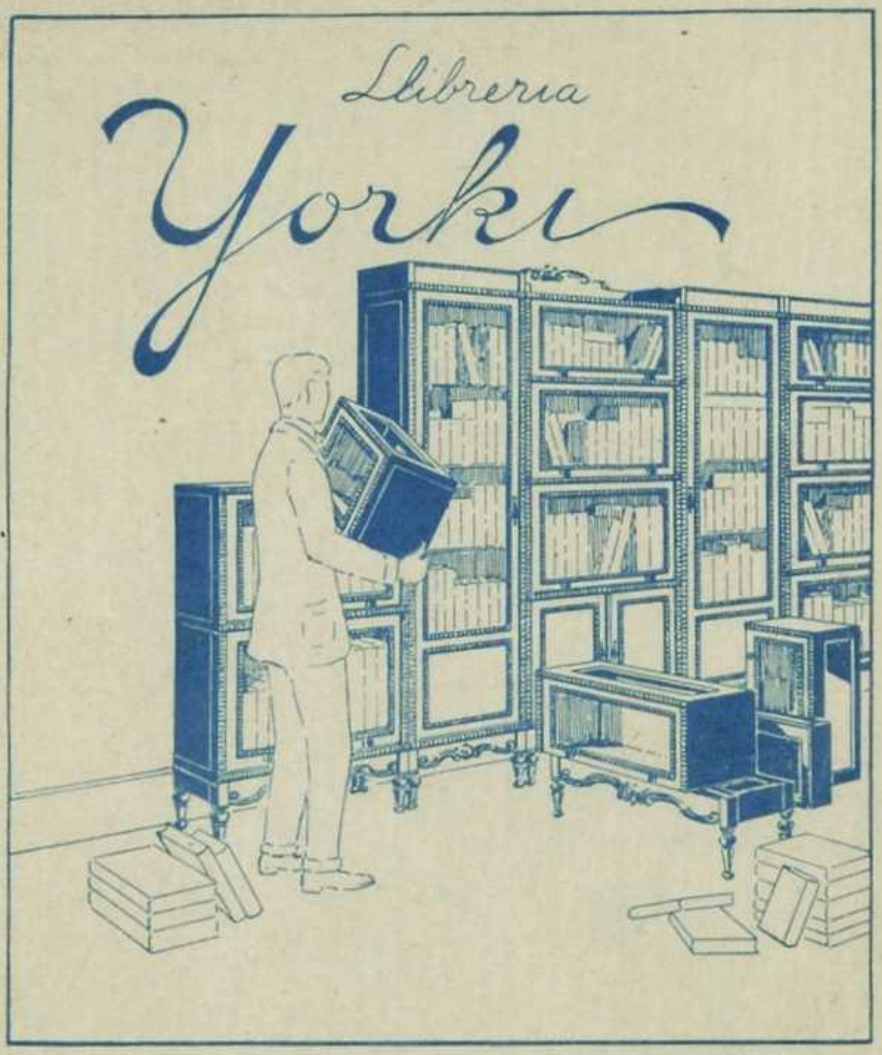

Es pot engrandir sense necessitat de desfer-se dels mobles comprats

VENDA: EN ELS MAGATZEMS DE MOBLES I LLIBRERIES :-: DEMANI EL CATALEG

TALLERS DE MOBLES REIG

ENRIC GRANADOS, 21 :-: TELEFON 2085 A.

IMPRENTA RAFOLS · Portaferrissa, n.° 15